

Stockholms
stad

Rekommendation för

Konstgräs och platsgjutet gummi

Juni 2026

Rekommendation för konstgräs och platsgjutet gummi

Dnr: 2025–24147

Beslutad av: Miljö- och hälsoskyddsnämnden 9 juni 2026

Omslagsfoto: Katarina Johansson

Innehåll

Inledning	4
Relaterade styrdokument och regler	6
<i>Miljö .....</i>	<i>6</i>
<i>EU:s begränsning av mikroplast .....</i>	<i>7</i>
<i>Lekvärden.....</i>	<i>7</i>
<i>Tillgänglighet .....</i>	<i>7</i>
<i>Säkerhet.....</i>	<i>8</i>
Miljö- och hälsoeffekter	8
Rekommendationens fyra punkter.....	9
1. Planera för att undvika plast- och gummi material	9
<i>Konstgräs .....</i>	<i>9</i>
<i>Platsgjutet gummi.....</i>	<i>10</i>
2. Ställ kemikaliekrav på material	12
3. Följ upp ställda krav	13
4. Utforma ytor och genomför skötsel för att undvika spridning av mikroplast	13
<i>Tekniska åtgärder.....</i>	<i>14</i>
<i>Praktisk hantering.....</i>	<i>15</i>
<i>Skötselstrategier.....</i>	<i>15</i>
Bilagor	16

Inledning

Konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi innehåller i varierande utsträckning miljö- och hälsoskadliga kemikalier. Materialen är också källor till mikroplast som kan spridas till sjöar och vattendrag via dag- och avloppsvatten. Spridningen från konstgräs sker genom slitage, underhåll och via användare som bär med sig granulat och nötta grässtrån. Platsgjutna gummiytor släpper partiklar vid användning både genom yt slitage och vid materialskador som blottlägger underliggande granulat.

Denna rekommendation riktar sig till stadens egna entreprenader och andra som bygger på stadens mark. Rekommendationen omfattar all anläggning av konstgräs (med eller utan gummigranulat) och platsgjutet gummi och andra liknande plastmaterial i olika användningsområden utomhus och konstgräsplaner inomhus. Rekommendationen innehåller även instruktioner om skötsel av sådana ytor.

Rekommendationen fokuserar på materialen och deras konsekvenser för miljö och hälsa. Syftet är att ge stöd i tidiga skeden inför val av markmaterial, så att behovet av syntetiska material kan prövas och i möjligaste mån undvikas. Frågor om platsens utformning och funktion behandlas därför endast i den utsträckning de påverkar valet av material.

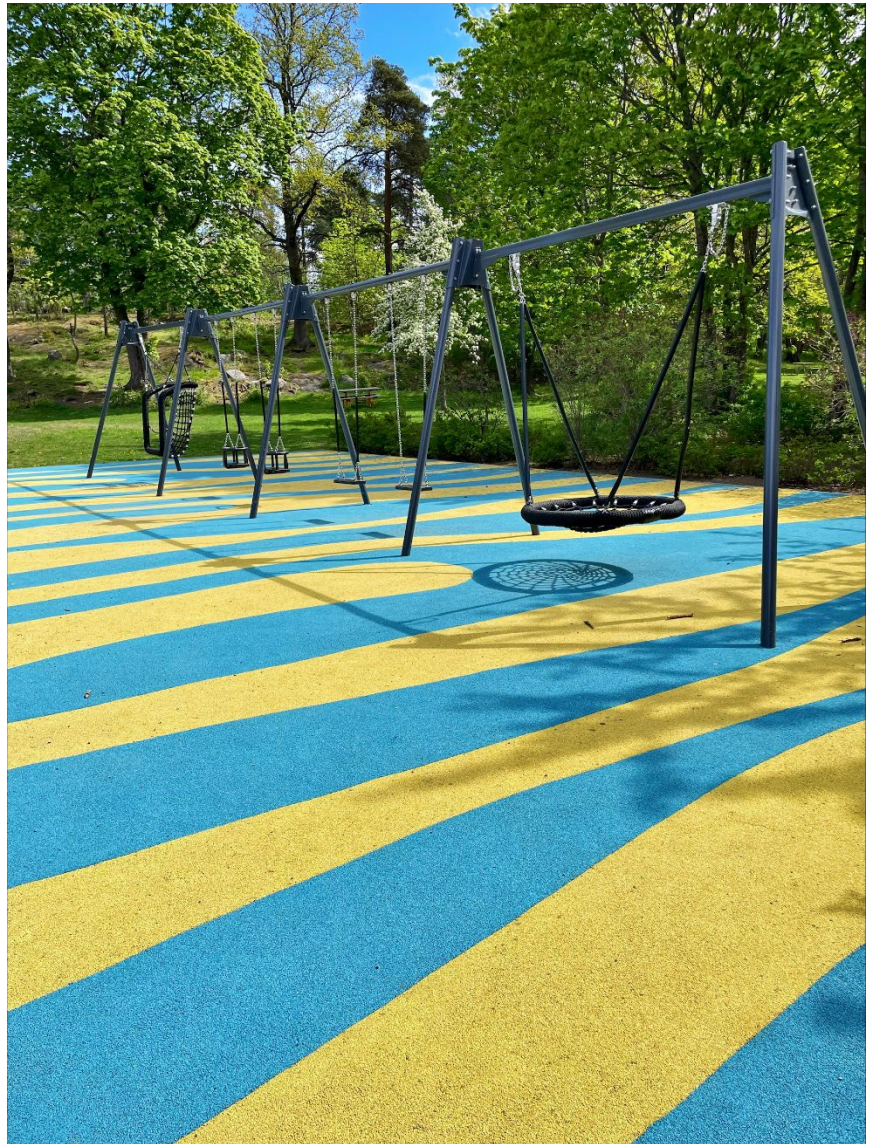
Rekommendationen togs första gången fram 2019¹ av miljöförvaltningen i dialog med berörda förvaltningar och bolag i staden. Sedan dess har EU-kommissionen beslutat om en begränsning av mikropartiklar av syntetiska polymerer (s.k. mikroplaster). Den innebär bland annat att det från 2031 blir förbjudet att sälja plastgranulat till konstgräsplaner. För användning av löst granulat på lekplatser trädde förbudet i kraft redan under oktober 2023. En betydande utveckling av nya material har också skett, bland annat drivet av den nya begränsningen.

Slutligen anger stadens miljöprogram 2030 att platsgjutet gummi i offentlig miljö stegvis ska fasas ut.

---

¹ §24, 2019-03-24 (dnr 2018-1511)

EU:s begränsning och stadens målsättningar innebär att verksamheterna behöver fortsätta förbereda sig för granulatfria konstgräsplaner men också för en stegvis utfasning av platsgjutna gummiytor genom att hitta nya materialalternativ och anläggningslösningar. Det behöver samtidigt ske på ett sätt så att säkerhet, tillgänglighet och inkludering inte äventyras på platsen.

Relaterade styrdokument och regler

Följande styrdokument och regelverk är särskilt relevanta vid val av markmaterial. De beskriver krav och mål som påverkar vilka material som är lämpliga att använda samt vilka avvägningar som behöver göras mellan exempelvis miljö, hälsa, funktion, säkerhet och tillgänglighet.

Miljö

Av stadens miljöprogram 2030² framgår; *”platsgjutet gummi i offentlig miljö ska stegvis fasas ut. Vid anläggning av nya ytor samt uppgradering av befintliga ytor ska miljövänliga, biologiskt nedbrytbara material vara norm. Alternativa material ska löpande undersökas”*.

Rekommendationen kopplar även till åtgärderna i stadens kemikalieplan³;

- ✓ 2.1 som anger att *”Material som genom urlakning eller emission innebär en tydlig risk för små barn att exponeras (exempelvis vid lekplatser och på förskolor) ska uppnå totalbedömningen Rekommenderas samt att ”Material som kan orsaka mikroplastspridning under användningsfasen ska undvikas. Det kan exempelvis gälla konstgräsanläggningar, platsgjutet gummi...”*. Här framgår också att föreliggande rekommendation ska tillämpas.
- ✓ 7.3 som anger att *”fastighetsägare ska i samråd med förskolor och skolor med utomhusgård och med stöd av kemikaliecentrum inventera förekomsten av konstgräs och platsgjutet gummi samt material som misstänks kunna innehålla skadliga kemikalier. Inventeringen av konstgräs och platsgjutet gummi ska utgöra underlag vid ombyggnad och renovering då naturligare material bör väljas i samråd mellan fastighetsägare och verksamhet”*.

Stadens plaststrategi⁴ har som målsättning att bidra till en hållbar plastanvändning i staden. Enligt strategin är utgångspunkten att i varje steg i plastens livscykel göra så medvetna val som möjligt, till exempel genom att efterfråga produkter i andra material än plast eller att se till så plastmaterial i utemiljöer inte bidrar till mikroplastspridning.

---

² [Miljöprogram 2030](#)

³ [Kemikalieplan 2031](#)

⁴ [Plaststrategi - Stockholms stad](#)

EU:s begränsning av mikroplast

EU-kommissionen har beslutat om en begränsning av mikroplaster, det vill säga mikropartiklar av syntetiska polymerer⁵.

Begränsningen omfattar både mikroplast som sådan och som tillsats i kemiska produkter för att ge en önskad egenskap. Begränsningen trädde i kraft den 17 oktober 2023. I fråga om plastgranulat som används i konstgjorda underlag för sport, exempelvis på fotbollsplaner gäller en övergångsperiod på 8 år. Det innebär att det från och med den 17 oktober 2031 blir förbjudet att sälja plastgranulat för den typen av användning. För lekplatser trädde ett förbud om lös granulatfyllning i kraft direkt den 17 oktober 2023, men begränsningen innehåller ett undantag för *”mikropartiklar av syntetiska polymerer som är permanent inneslutna i en fast matris under avsedd slutanvändning”*. Hit räknas exempelvis platsgjutet gummi på lekplatser eller andra applikationer⁶.

Lekvärden

Stadens lekvärdesriktlinjer⁷ beskriver vilka funktioner och kvaliteter en utemiljö bör ha. Lekvärdesriktlinjerna riktar sig till samtliga nämnder, bolag och privata aktörer och beskriver såväl upprustning av befintliga gårdar som planering av nya förskolegårdar och skolgårdar. Riktlinjerna tar fasta på att lekvärdet och det pedagogiska värdet ökar om naturliga material och miljöer får spela en större roll i utformningen av skol- och förskolegårdar än vad de gör i dagsläget vilket överensstämmer med stadens ambition om att minska användandet av plast i markmaterial.

Tillgänglighet

Stockholms stads *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning*⁸ betonar att alla, särskilt barn och unga, ska kunna använda stadens miljöer på jämlika villkor.

Boverkets föreskrifter om tillgänglighet⁹ syftar till att den byggda miljön ska vara användbar för alla och ställer krav på att nya

---

⁵ [Kommissionens förordning \(EU\) 2023/2055](#)

⁶ [REACH restriction of synthetic polymer microparticles, Explanatory Guide, Version 1.1](#)

⁷ [Lekvärdesriktlinjer, Utformning av förskole- och skolgårdar.](#)

⁸ [Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024–2029](#)

⁹ [Tillgänglighet - Boverket](#)

allmänna platser ska vara tillgängliga samt att enkelt avhjälpta hinder ska åtgärdas.

Kraven på tillgänglighet påverkar vilka markmaterial som kan användas och hur de behöver kombineras för att uppnå både funktion och inkludering.

Säkerhet

Svensk standard för lekplatser och utegym (SS-EN 1176)¹⁰ anger säkerhetskrav för lekredskap och stötdämpande underlag. Standarden används som stöd för att uppfylla plan- och bygglagen (2010:900) samt produktsäkerhetslagen (2004:451).

Miljö- och hälsoeffekter

Konstgräs och platsgjutet gummi ersätter fortsatt allt oftare gräs- och gräsytor och används på exempelvis multisportytor, lekplatser och mindre lekområden samt förskolegårdar och skolgårdar. Skäl att undvika konstgräs och platsgjutet gummi ur miljöperspektiv är:

- Spridning av kemikalier och mikroplast
- Användning av hälsofarligt bindemedel före härdning
- Fossila råvaror och energikrävande tillverkning
- Uttjänt material svårt att materialåtervinna
- Kan avge lukt och emissioner samt bilda ”värmeöar” under soliga, varma dagar
- Ökar mängden hårdgjord yta vilket ökar dagvattenavrinning
- Lösa granulat kan stoppas i munnen och leda till exponering för kemikalier

---

¹⁰ [Standard - Lekredskap och ytbeläggning – Del 1: Allmänna säkerhetskrav och provningsmetoder SS-EN 1176-1:2017+A1:2024 - Svenska institutet för standarder, SIS](#)

Rekommendationens fyra punkter

I det här kapitlet återfinns rekommendationens fyra punkter, en mer utförlig beskrivning av varje punkt och motiven bakom punkterna.

1. Planera för att undvika plast- och gummimaterial

Inför utveckling av en plats behöver en avvägning göras om konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi eller andra syntetiska material kan undvikas utifrån den tänkta användningen av platsen. Där materialen redan används är det även viktigt med aspekter kring cirkularitet.

Konstgräs

Planera verksamheten och anläggningens utformning redan nu utifrån EU-begränsningen som börjar gälla 2031, så att konstgräsytor särskilt med plastgranulat minimeras. Använd i första hand alternativa material.

Alternativa material

Exempel på alternativa material är konstgräs utan fyllnadsmaterial eller med fyllnadsmaterial av sand, kokos eller annat biobaserat material. Som underlag finns idrottsförvaltningens översyn av konstgräs och granulat som beskriver olika typer av tillgängliga fyllnadsmaterial och konstgräs¹¹. Många tillverkare testar och utvecklar nya material, något som fortsätter öka i intensitet på grund

---

¹¹ [Stockholms stads översyn av konstgräs och granulat](#).

av EU-begränsningen. Staden följer utvecklingen och information om nya material kommer inhämtas bland annat genom löpande bevakning och deltagande i kommunernas konstgräsnätverk¹². Goda exempel kommer att presenteras via seminarier och på stadens webbplats.

Cirkularitet

Vid planering av konstgräsplaner behöver materialens hela livscykel beaktas för att bidra till ökad cirkularitet. Vid pågående drift, användning samt inför avveckling av gamla planer bör verksamhetsutövaren därför sträva efter återanvändning eller återvinning av sand, granulat och annat material från konstgrässystemet där det är möjligt. För att möjliggöra återbruk av sand vid nyanläggning behöver krav på renhet ställas vid upphandling¹³.

Platsgjutet gummi

Enligt miljöprogrammet ska platsgjutet gummi i offentlig miljö stegvis fasas ut. Vid anläggning av nya ytor ska miljövänliga, biologiskt nedbrytbara material vara norm. Alternativa material ska löpande undersökas. Det ska samtidigt inte ske på bekostnad av säkerhet och tillgänglighet. Det är därför av stor vikt att stadens verksamheter provar alternativa material till platsgjutet gummi. Ett succesivt utbyte kan exempelvis börja med ytor som redan är

---

¹² [Kommunernas Konstgräsnätverk - Minska miljö- och hälsopåverkan från konstgräs](#)

¹³ Enligt en IVL-studie är det möjligt att nå en nivå omkring 0,5% granulat ([Återvinning av smutsig sand från uttjänta konstgräsplaner](#))

uttjänta eller i dåligt skick och ersätta dessa med mer naturvänliga material när så är möjligt.

Alternativa material

Idrottsförvaltningen, trafikkontoret, exploateringskontoret, fastighetskontoret och stadsdelsförvaltningar testar i samarbete med miljöförvaltningen kontinuerligt olika nya material som lanseras. Miljöförvaltningen har också pågående kontakt med leverantörer och flera alternativa material är under utveckling. Goda exempel kommer att presenteras via seminarier och på stadens webbplats.

Exempel på naturmaterial är fallsand och gräs. Sand kan fyllas på, tvättas och återanvändas. Träflis och bark kan användas som markmaterial och fallskydd på exempelvis skolgårdar och lekplatser i offentlig miljö. Markmaterial som trä, betongplattor, sten/grus och asfalt kan vara bra för gångar etc. där det inte finns behov av fallskydd men där det finns ett behov av att skapa tillgänglighet. Ett sätt att minska mängden syntetiska material men bibehålla tillgänglighet och delaktighet i leken för fler, kan vara att platsgjutet gummi nyttjas i en kombination av ytor med flis eller sand som fallskydd. Det kan exempelvis vara gångar fram till tillgänglighetsanpassade delar av lekredskap eller under delar av en gungställning.

Det behöver säkerställas att de alternativa produkter som väljs uppfyller samma miljö- och hälsokrav som syntetiska material.

Arbetssätt för att minska behovet av syntetiska material

Vid planering, projektering och anläggning av olika typer av lek- och utemiljöer rekommenderas följande arbetssätt för att påskynda omställningen till alternativa material:

- **Välj inte syntetiska material rutinmässigt.** Ambitionen bör vara att använda så mycket naturliga markmaterial och grönska som möjligt, och på så sätt även bidra till stadens mål om biologisk mångfald och klimatanpassning. Naturliga inslag och ojämna ytor främjar barns motoriska utveckling, nyfikenhet, kreativitet och lärande genom lek, och skapar fler möjligheter till utforskande och sinnesupplevelser än konstgjorda ytor.
- **Ta hänsyn till egenskaper hos naturliga material** och hur dessa ska skötas och underhållas. Efterfråga och anlita relevant kompetens om materialen (exempelvis hos landskapsarkitekter eller tekniska konsulter). Planera så att lösa material inte kan spridas till omkringliggande ytor och dagvattenbrunnar. Beakta tillgänglighetsaspekter.
- **Använd stadens lekvärdesriktlinjer** vid såväl upprustning av befintliga som planering av nya förskolegårdar och skolgårdar. Här beskrivs bland annat planering av gårdarna utifrån olika zoner (trygg, aktiv, vild, ytkrävande/idrottszon, öppen/fri) i syfte att tillfredsställa olika behov.
- **Samråd med skol-/förskolepersonal/föräldraföreningar** för att hitta lösningar som är anpassade efter lokala behov och förutsättningar. Förankring är viktigt för att skapa acceptans för nya lösningar. Ta med fördel även med barnen i samrådet.
- **Ta del av erfarenheter från samarbeten mellan myndigheter, forskning, landskapsarkitekter och kommuner** som exempelvis Örebros arbete med lekotoper¹⁴ eller deras vägledning om inkluderande lekmiljöer¹⁵.

Stöd vid materialval

Hur en anläggning kan bedömas utifrån olika aspekter som exempelvis tillgänglighet, miljö, ekonomi och lekvärden beskrivs närmre i bilaga 1 ”Stöd vid materialval”.

2. Ställ kemikaliekrav på material

Enligt kemikalieplanens åtgärd 2.1 ska kemikaliekrav ställas på alla bygg- och anläggningsvaror för att undvika spridning av skadliga ämnen. I bilaga 2 finns krav som är utformade för att uppfylla det som står i kemikalieplanen vid användning av de material som den här rekommendationen berör. Kraven kommer att hållas

---

¹⁴ [Lekotoper - Boverket](#)

¹⁵ [Vägledning om inkluderande lekmiljöer.pdf](#)

uppdaterade på stadens webbplats. Hur kraven formuleras i ett specifikt projekt varierar i relation till lokalisering, funktionskrav, användningsområde och materialtyp. Stadens upphandlare och projektledare uppmanas att kontakta kemikaliecentrum för att diskutera hur krav ska utformas.

Allt anläggningsmaterial ska bedömas och dokumenteras i digital loggbok i Byggvarubedömningen för stadens projekt, eller i motsvarande system när andra aktörer anlägger på stadens mark. Entreprenören ska också uppfylla stadens generella kemikaliekrav för bygg- och anläggningsmaterial respektive hållbarhetskraven för att bygga på stadens mark¹⁶.

Upphandling av anläggningsentreprenader inom Stockholms stad omfattar även krav på:

1. Entreprenörens systematiska miljöarbete
2. Entreprenörens miljöplan

Dessa entreprenörskrav utgår från de gemensamma miljökrav¹⁷ som har formulerats i samarbete med Göteborg, Malmö och Trafikverket och motsvarar åtgärd 2.2 i kemikalieplanen.

3. Följ upp ställda krav

Uppföljning av avtalad entreprenör ska genomföras för att säkerställa att kraven efterlevs. Det kan exempelvis ske genom granskning av loggböcker i Byggvarubedömningen och av entreprenörers miljöplaner. Krav på uppföljning motsvarar åtgärd 2.3 i kemikalieplanen.

4. Utforma ytor och genomför skötsel för att undvika spridning av mikroplast

För att begränsa spridningen av mikroplaster från konstgräsytor och platsgjutet gummi krävs en helhetsstrategi med där en kombination av materialval, tekniska lösningar, praktisk hantering samt skötsel- och driftstrategier hanteras. Vid nyanläggning och omläggning av ytor med konstgräs (med eller utan gummigranulat) och platsgjutet gummi bör särskild hänsyn tas för att minimera spridningen av mikroplaster exempelvis via dagvatten eller via blåst/vind. Hänsyn

---

¹⁶ Finns även beskrivet i kemikalieplan och Hållbarhetskrav vid markanvisning <https://tillstand.stockholm/tillstand-regler-och-tillsyn/lokal-och-fastigheter/hallbarhetskrav-vid-byggnation/>

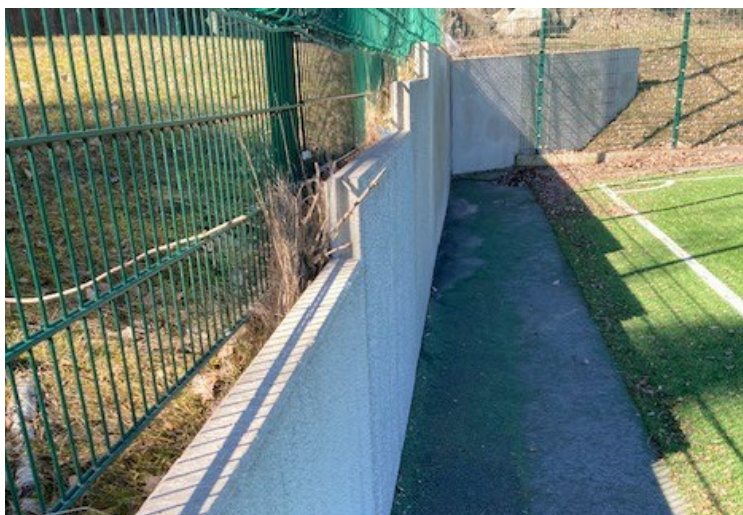
¹⁷ [Gemensamma miljökrav för entreprenader](#)

bör även tas till platsens förutsättningar och omgivningen så som närhet till vatten och höga naturvärden.

Även från befintliga anläggningar kan spridningen av mikroplaster begränsas genom riktade åtgärder. Anläggningarna har olika förutsättningar beroende på om det till exempel är användning av löst gummigranulat på konstgräsplan för fotboll eller platsgjutet gummi på lek- och multisportytor. Spridningen från konstgräs sker genom slitage, underhåll och att granulat och nötta grässtrån fastnar på användare. Platsgjutna gummiytor släpper partiklar vid användning både genom yt slitage och vid materialskador som blottlägger underliggande granulat. Andra faktorer som spelar roll är avvattningsystem, vinterunderhåll och lokalisering.

Tekniska åtgärder

- **Dagvattenbrunnar med granulatfällor** – Samla upp allt dagvatten exempelvis i en gemensam uppsamlingsbrunn som utformas med granulatfällor vilket gör att mikroplaster kan fångas upp och förhindrar spridning till ledningsnätet. Koppla även linjeavvattning till brunn med fälla.
- **Dagvattenanläggningar** för hantering av dagvatten från platsgjutet gummi – Exempelvis växtbäddar (biofilter) har visat god potential att avskilja mikroplaster från dagvatten, särskilt från platsgjutet gummi.
- **Sarg runt konstgräsplaner** – Hindrar granulat från att spridas utanför spelområdet.

- **Snöuppläggning på hårdgjord yta** – Samla snön på hårdgjorda ytor för att kunna avskilja mikroplaster i smältvattnet med till exempel mikroplastfilter samt kunna samla ihop kvarvarande mikroplaster efter att snön smält.

Praktisk hantering

- **Borstzoner och skoborstar** exempelvis vid entréer och utgångar där spelare och ledare kan borsta av sig innan de lämnar planen. Fokus på skoborstar eftersom granulat främst fastnar på skorna. Genom att prioritera skoborstar och märka ut zonerna tydligt minskar risken att mikroplaster följer med hem eller belastar spillvattennätet.

- **Sätt upp skyltar** som informerar om hur användarna ska bidra till att minska spridningen av granulat.
- **Tydliga entréer** – Underlättar kontroll och minskar spridning.
- **Regelbunden städning** – Rensar ytor och omgivning från granulat.
- **Utbildning** av driftpersonal.

Skötselstrategier

- Ta fram en **plan för skötsel och underhåll** som inkluderar till exempel granulathantering och strategier för minskad mikroplastspredning.
- **Underhåll lek-, idrott- och multisportytor** med platsgjutet gummi så att inte skadegörelse, slitage eller ålder på underlaget bidrar till mikroplastspredning. Regelbunden inspektion och snabb reparation av skador på gummiytan kan förhindra spridning.
- **För loggbok** över mängden granulat, som skickas som avfall respektive återanvänds.
- **Kontrollera och töm fällorna** regelbundet, exempelvis varje eller varannan månad. Kontrollera samtidigt så att fällorna inte är trasiga. Dokumentera tömning och kontroll.

- **Vinterhantering** av konstgräsplaner och ytor med platsgjutet gummi – Samla snö på hårdgjorda ytor för att möjliggöra uppsamling av plastpartiklar till exempel grässtrån och granulat. Rensa ytan efter snösmältning och förse närliggande dagvattenbrunnar med fällor för att förhindra mikroplastspredning. Städa undan gammalt granulat sedan tidigare snöröjning eller från byte av granulat.

- **Rena och återanvänd** så mycket granulat som möjligt. Granulat som inte kan återanvändas ska tas om hand och skickas till energiåtervinning.
- **Installera silar** i golvbrunnar, i duschar och omklädningsrum för att minska mikroplastspredning till spillvattennätet. Kontrollera och töm silarna regelbundet.

Bilagor

Bilaga 1. Stöd vid materialval

Bilaga 2. Kemikaliekrav på konstgräs och platsgjutet gummi